

International
Trade
Centre

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Eidgenössisches Departement für
Wirtschaft, Bildung und Forschung WBF
Staatssekretariat für Wirtschaft SECO

Trade promotion East: Balkan States and Central Asia

Održiva proizvodnja jabuka za tržište Evropske Unije

Julka Toskić
Nacionalni konsultant za sektor jabuka
25.01.2024.

Uvod

- 1 Srbija – jedan od najvećih proizvođača jabuka u JI Evropi
- 2 Proizvođači su savladali tehnologiju gajenja jabuka
- 3 Šta je potrebno za dalji opstanak u ovom poslu kada je u pitanju održivost?

Sadržaj

- 1 Trenutno stanje u proizvodnji jabuka u Srbiji
- 2 Održivost – upotreba sredstava za zaštitu bilja
- 3 Trenutno stanje na tržištu jabuka u EU

Trenutno stanje - proizvodnja jabuka SRB

Razvoj proizvodnje jabuka u Srbiji

Srbija – jedan od najvećih proizvođača jabuka u jugo istočnoj Evropi

	Ukupno (ha)	Ukupna proizvodnja (t)
2010	15 800	239 945
2017	23 737	328 369
2021	27 034	513 238
2022	27 253	486 215

Osvrt na razvoj proizvodnje jabuke u Srbiji

Značajno unapređenje i rast

Proizvodnja jabuka

Savremena

Na nivou proizvodnje u Italiji sa većim prinosima

- Zaštita od grada i mraza, navodnjavanje
- Dobar kvalitet, dobra obojenost
- Atraktivan sortiment

Skladištenje

Savremene hladnjače

Dobra pokrivenost proizvodnje sa kapacitetima hladnjača

- ULO / DCA atmosfera
- Jabuka se čuva do sledeće berbe
- Smanjenje % propadanja jabuka

Kalibracija

Uniformnost ponude

Maksimalno smanjena manipulacija jabukama

- Maksimalno iskorišćenje jabuka iz komora
- Prilagođavanje potrebama kupaca
- Doprinosi izgledu jabuka na policama

Osvrt na razvoj proizvodnje jabuke u Srbiji

Značajno unapređenje

Standardi

Potvrda kvaliteta proizvodnje

Broj sertifikovanih proizvođača u Srbiji rapidno raste poslednjih 5 godina

- Bez uvođenja standarda nema izvoza
- Dokazivanje bezbednosti proizvodnje
- Više standarda – manja konkurencija

Pakovanja

Savremena

Sve više proizvođača koji su prešli sa drvene na kartonsku ambalažu

- Savremena ambalaža – viša kategorija kupca
- Maloprodajni lanci traže eko ambalažu
- Razlikuje vas od drugih dobavljača

Izvoz

Diverzifikacija izvoznih tržišta

Nema više oslanjanja samo na jedno izvozno tržište

- Promene na glavnom izvoznom tržištu
- Tržište EU važno za izvoz jabuka iz SRB
- Više tržišta – veće mogućnosti

Neophodni standardi kvaliteta za izvoz

O kvalitetu više niko i ne priča - kvalitet se podrazumeva !!!

Informacije o sredstvima za zaštitu bilja, maksimalno dozvoljenim količinama ostataka pesticida ...

Održivost u proizvodnji jabuka u Srbiji

Strategija od farme do viljuške je u srcu evropskog zelenog dogovora koji ima za cilj da sisteme hrane učini **pravednim, zdravim i ekološki prihvatljivim.**

INTEGRALNA ZAŠTITA BILJA – IZB

Direktiva o održivoj upotrebi pesticida Direktiva 2009/128/EC ima za cilj postizanje održive upotrebe pesticida u EU smanjenjem rizika i uticaja upotrebe pesticida na ljudsko zdravlje i životnu sredinu i promovisanjem upotrebe integralne zaštite bilja (IZB) i alternativnih pristupa ili tehnika, kao što su nehemijske alternative pesticidima.

Zemlje EU su izradile nacionalne akcione planove za sprovođenje niza akcija navedenih u Direktivi. Glavne radnje se odnose na obuku korisnika, savetnika i distributera pesticida, inspekciju opreme za primenu pesticida, zabranu tretiranja iz vazduha, ograničenje upotrebe pesticida u osetljivim oblastima i informisanje i podizanje svesti o rizicima pesticida.

Zemlje EU takođe moraju promovisati integralnu zaštitu bilja, za koju su opšti principi postavljeni u Aneksu III Direktive.

INTEGRALNA ZAŠTITA BILJA – IZB

Kamen temeljac Direktive je promocija IZB, za šta su opšti principi postavljeni u Aneksu III Direktive. Uz promociju organske poljoprivrede, IZB je jedan od alata za upravljanje štetočinama sa manjom upotrebom pesticida, a IZB moraju da implementiraju svi profesionalni korisnici.

IZB podrazumeva integrisani pristup prevenciji i/ili suzbijanju organizama štetnih za biljke kroz korišćenje svih dostupnih informacija, alata i metoda.

IZB ima za cilj da zadrži upotrebu pesticida i drugih oblika intervencija samo na nivoima koji su ekonomski i ekološki opravdani i koji smanjuju ili minimiziraju rizik po ljudsko zdravlje i životnu sredinu.

Održivim biološkim, fizičke i druge nehemijske metode moraju se dati prednost u odnosu na hemijske metode ako obezbeđuju zadovoljavajuću kontrolu štetočina.

INTEGRALNA ZAŠTITA BILJA – IZB

Štetni organizmi se moraju pratiti adekvatnim metodama i alatima, tamo gde su dostupni:

-zapažanja na terenu

- sistemi upozorenja, predviđanja i rane dijagnoze, gde je to izvodljivo

- korišćenje saveta od profesionalno kvalifikovanih stručnjaka za zaštitu bilja

Na osnovu rezultata monitoringa profesionalni korisnik treba da odluči da li će i kada primeniti mere zaštite bilja.

Naučno utemeljene granične vrednosti su suštinske komponente za donošenje odluka.

Za granične vrednosti štetnih organizama definisane za region, specifične oblasti, usevi i posebni klimatski uslovi moraju se uzeti u obzir pre tretmana, gde je to izvodljivo.

INTEGRALNA ZAŠTITA BILJA – IZB

Primenjeni pesticidi treba da budu što je moguće specifičniji za cilj i da imaju najmanje neželjenih efekata na zdravlje ljudi, neciljane organizme i životnu sredinu.

Profesionalni korisnik treba da zadrži upotrebu pesticida i drugih oblika intervencija na nivoima koji su neophodni:

- smanjenim dozama
- smanjenom učestalošću primene ili delimičnim primenama

INTEGRALNA ZAŠTITA BILJA – IZB

O održivoj upotrebi pesticida

Evropska komisija usvojila je predlog nove uredbe o održivoj upotrebi sredstava za zaštitu bilja, uključujući ciljeve širom EU za smanjenje upotrebe i rizika od hemijskih pesticida za 50% do 2030. godine, u skladu sa strategijama EU od farme do trpeze i zelene agende.

Predlog koji je usvojen 22. juna 2022, deo je paketa mera za smanjenje ekološkog otiska prehrambenog sistema EU i pomoć u ublažavanju ekonomskih gubitaka koje već trpimo zbog klimatskih promena i smanjenja biodiverziteta.

Glavne mere uključuju:

Pravno obavezujući ciljevi na nivou EU za smanjenje upotrebe i rizika od hemijskih pesticida za 50%, kao i upotrebe opasnijih pesticida do 2030. Države članice će postaviti svoje nacionalne ciljeve smanjenja u okviru definisanih parametara kako bi osigurale da širom EU ciljevi budu postignuti.

INTEGRALNA ZAŠTITA BILJA – IZB

Ekološki prihvatljiva kontrola štetočina:

Nove mere će obezbediti da svi farmeri i drugi profesionalni korisnici pesticida primenjuju Integrisano upravljanje štetočinama (IZB). Ovo je ekološki prihvatljiv sistem kontrole štetočina koji se fokusira na prevenciju štetočina i daje prioritet alternativnim metodama kontrole štetočina, sa sintetičkim pesticidima koji se koriste samo kao poslednje sredstvo.

Zabrana svih pesticida u osetljivim oblastima:

Upotreba svih pesticida je zabranjena na mestima kao što su urbane zelene površine, uključujući javne parkove ili bašte, igrališta, rekreacione ili sportske terene, javne staze kao i zaštićene oblasti u skladu sa Natura 2000 i bilo koje ekološki osetljivo područje koje treba sačuvati za ugrožene oprašivače.

ZERO RESIDUA LEVEL – NULTI NIVO OSTATAKA SZB

U oblasti integralne poljoprivrede, uz mogućnost korišćenja sredstava za zaštitu bilja takođe „sintetičkih“, do nultog nivoa ostataka se može doći korišćenjem samo molekula sa prilično brzom degradacijom na proizvodu i u svakom slučaju uz poštovanje „bezbednosnih“ vremena , koji omogućavaju ostatak na proizvodu manji od **0,01 mg/kg**.

Proizvod se definiše kao „Nulti ostatak“ kada su ostaci sredstava za zaštitu bilja manji ili jednaki 0,01 mg/kg (10 ppb).

Poslednjih godina pojavili su se brendovi u nekoliko država članica koji promovišu primenu oznaka „bez ostataka“ ili „bez ostataka“ na namirnice kada su ostaci sintetičkih sredstava za zaštitu bilja manji ili jednaki 0,01 mg/kg.

Informacije o sredstvima za zaštitu bilja, maksimalno dozvoljenim količinama ostataka pesticida ...

Domaća zakonska regulativa i regulativa EU

Nova lista odobrenih aktivnih supstanci u SRB je usklađena sa listom EU zaključno sa 01.12.2023.

Informacije o sredstvima za zaštitu bilja, maksimalno dozvoljenim količinama ostataka pesticida ...

Domaća zakonska regulativa i regulativa EU

Doneta je odluka da se **glifosat** obnovi na narednih 10 godina, ali samo kao herbicid, bez mogućnosti njegove primene kao desikanta, uz veliki broj mera za smanjenje rizika za zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Za aktivnu supstancu **abamektin** doneta je odluka o obnovi uz ograničenje primene samo u zatvorenom prostoru.

Informacije o sredstvima za zaštitu bilja, maksimalno dozvoljenim količinama ostataka pesticida ...

Domaća zakonska regulativa i regulativa EU

Uprava za zaštitu bilja je pripremila novu Listu odobrenih supstanci koja treba da se objavi ovih dana i na toj Listi su preuzete sve odluke EU vezane za status aktivnih supstanci zaključno sa 01.12.2023. godine.

Tek sa objavljivanjem Liste odobrenih supstanci u Srbiji, ukidaju se rešenja o registraciji i daje rok za utrošak postojećih zaliha (na maksimalno 18 meseci).

Maksimalno dozvoljene količine ostataka pesticida – MDK / MRL

Regulativa (CE) no. 396/2005 evropskog Parlamenta i Saveta od 23.02.2005., utvrđuje važeće norme za maksimalne nivoe ostataka pesticida u hrani i stočnoj hrani biljnog ili životinjskog porekla

- Lista prema aktivnim supstancama i prema proizvodima
- Jedinica mere: mg / kg proizvoda (jabuka)
- Pravila uzorkovanja i analize po proizvodima

Food Safety

Home Food ▾ Animals ▾ **Plants ▾** Horizontal topics ▾

European Commission > Food Safety > Plants

Plants

Genetically Modified Organisms

- Coexistence with conventional and organic agriculture
- GMO authorisation
- GMO legislation
- GMO register
- International affairs
- New techniques in biotechnology
- Post-authorisation
- Public consultations on GM food & feed authorisation applications
- Reports and studies
- Socio-economic considerations
- Traceability and labelling
- Transboundary movements

Pesticides

- Approval of active substances
- Authorisation of Plant Protection Products
- EU Pesticides Database**
- Maximum Residue Levels
- Protection of bees
- REFIT - Evaluation of the EU legislation on plant protection products and pesticides residues
- Sustainable use of pesticides
- Legislation on Plant Protection Products (PPPs)

Plant health and biosecurity

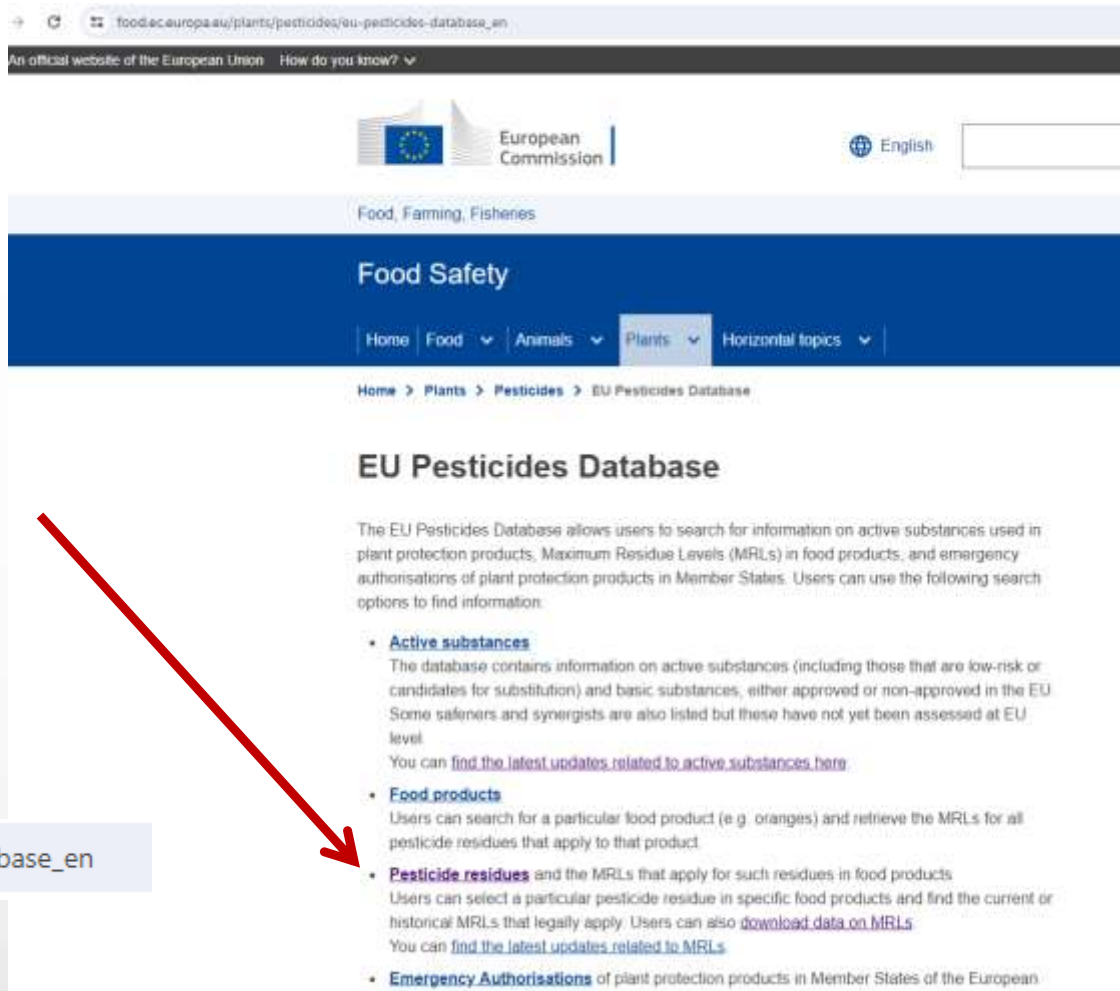
- EU plant health legislation
- European Union Notification System for Plant Health Interceptions - EUROPHYT
- Expert groups and working groups
- Harmful organisms outbreaks in the EU
- Protected zones
- Trade in plants & plant products from non-EU countries
- Trade in plants and plant products within the EU

**Informacije o
dozvoljenim
pesticidima
u EU**

Informacije o maksimalno dozvoljenim količinama ostataka pesticida u EU

food.ec.europa.eu/plants/pesticides/eu-pesticides-database_en

The screenshot shows the website for the EU Pesticides Database. The browser address bar displays "food.ec.europa.eu/plants/pesticides/eu-pesticides-database_en". The page header includes the European Commission logo and the text "An official website of the European Union". The main navigation bar features "Food Safety" and a menu with "Home", "Food", "Animals", "Plants", and "Horizontal topics". The breadcrumb trail reads "Home > Plants > Pesticides > EU Pesticides Database". The main heading is "EU Pesticides Database". The introductory text states: "The EU Pesticides Database allows users to search for information on active substances used in plant protection products, Maximum Residue Levels (MRLs) in food products, and emergency authorisations of plant protection products in Member States. Users can use the following search options to find information:"

- **Active substances**
The database contains information on active substances (including those that are low-risk or candidates for substitution) and basic substances, either approved or non-approved in the EU. Some safeners and synergists are also listed but these have not yet been assessed at EU level. You can [find the latest updates related to active substances here](#).
- **Food products**
Users can search for a particular food product (e.g. oranges) and retrieve the MRLs for all pesticide residues that apply to that product.
- **Pesticide residues** and the MRLs that apply for such residues in food products.
Users can select a particular pesticide residue in specific food products and find the current or historical MRLs that legally apply. Users can also [download data on MRLs](#). You can [find the latest updates related to MRLs](#).
- **Emergency Authorisations** of plant protection products in Member States of the European Union.

A red arrow points from the text "ostataka" in the main heading to the "Pesticide residues" bullet point in the list.

Informacije o maksimalno dozvoljenim količinama ostataka pesticida u EU

The screenshot shows the EFSA Food Safety website. The navigation bar includes 'Home', 'Food', 'Animals', 'Plants', and 'Horizontal topics'. The breadcrumb trail is 'Home > Plants > Pesticides > Maximum Residue Levels'. The main heading is 'Maximum Residue Levels'. The text explains that pesticide residues are traces left in treated products and that a Maximum Residue Level (MRL) is the highest legally tolerated level. A red arrow points to the third bullet point in the 'Key points' section, which states that MRLs for all crops and pesticides can be found in the MRL database on the Commission website. Below this are sections for 'Related links', 'Chlorate', 'Cumulative Risk Assessment', 'EU legislation on MRLs', 'Enforcement', 'Guidelines - Maximum Residue levels', and 'How are EU MRLs set?'.

Food Safety

Home | Food | Animals | **Plants** | Horizontal topics

Home > Plants > Pesticides > Maximum Residue Levels

Maximum Residue Levels

The traces pesticides leave in treated products are called "residues".

A [maximum residue level](#) (MRL) is the highest level of a pesticide-residue that is legally tolerated in or on food or feed when pesticides are applied correctly (Good Agricultural Practice).

Key points

- The amounts of residues found in food must be safe for consumers and must be as low as possible.
- The European Commission fixes MRLs for all food and animal feed
- The MRLs for all crops and all pesticides can be found in the [MRL database on the Commission website](#)

Related links

- [EFSA: The 2020 European Union report on pesticide residues in food](#)

Chlorate In its scientific opinion, EFSA found that current levels of chlorate in drinking water and in foods were too high.	Cumulative Risk Assessment Technical Annex	EU legislation on MRLs EU legislation harmonises and simplifies pesticide MRLs, and sets a common EU assessment scheme for all agricultural products for food or animal feed.
Enforcement	Guidelines - Maximum Residue levels	How are EU MRLs set? Applicants e.g. producers of plant protection

Pesticide residue(s) and maximum residue levels (mg/kg)

European Commission > Food Safety > Plants > Pesticides > EU Pesticides database > MRLs > Pesticide residue(s) and maximum residue levels (mg/kg)

← Back to search

Export history

1 product selected

Search filter...

Abamectin (sum of avermectin B1a, avermectin B1b and delta-8,9 isomer of avermectin B1a, expressed as avermectin B1a)

(R),(F)
Reg. (EU)
2023/198

applicable

Abamectin (sum of avermectin B1a, avermectin B1b and delta-8,9 isomer of avermectin B1a, expressed as avermectin B1a)

(R),(F)
Reg. (EU)
2018/1514

previous

Code

Products to which MRLs apply

0130010

Apples

0.006*

0.03

Informacije o dozvoljenim pesticidima u EU

Hlorpirifos (insekticid)

Hlorpirifos je zabranjen za upotrebu u EU, ali i dalje je prisutan kao ostatak u voću uvezenom u EU.

U višestrukim epidemiološkim studijama, izloženost hlorpirifosu tokom trudnoće ili u detinjstvu je povezana sa manjom težinom na rođenju i neurološkim promenama kao što su sporiji motorički razvoj i problemi sa pažnjom.

Izloženost niskim nivoima hlorpirifosa je sve više povezana sa promenama u kognitivnim i bihevioralnim performansama dece.

Hlorpirifos je označen kao potencijalni endokrini disruptor.

Informacije o maksimalno dozvoljenim količinama ostataka pesticida u EU

Pesticide residue(s) and maximum residue levels (mg/kg)

European Commission > Food Safety > Plants > Pesticides > EU Pesticides database > MRLs > Pesticide residue(s) and maximum residue levels (mg/kg)

← Back to search Export history

1 product selected Search filter

Code	Products to which MRLs apply	Chlorpyrifos (F) Reg (EU) 2020/1085 Applicable	Chlorpyrifos- methyl (R),(F) Reg (EU) 2020/1085 Applicable	Sulfoxaflor (sum of isomers) Reg (EU) 2018/832 Applicable
130010	Apples	0.01*	0.01*	0.4

Analiza ostataka pesticida

Internacionalno akreditovane laboratorije	Broj a.m.	Prag detekcije mg/kg
REALAB ® Professional laboratory	606	0,01 i 0,05
 SPLABORATORIJA	preko 550	0,01 i 0,05

**Analiza u internacionalno akreditovanoj laboratoriji –
vaš najveći adut za odbranu kvaliteta vaših jabuka**

A close-up photograph of a hand holding a rectangular piece of brown cardboard. The cardboard has the words "FOOD SAFETY IS IMPORTANT" printed in a bold, black, sans-serif font. The text is arranged in two lines: "FOOD SAFETY" on the top line and "IS IMPORTANT" on the bottom line. The hand is visible on the left side, gripping the bottom edge of the sign. The background is out of focus, showing a crowd of people at what appears to be a public demonstration or protest. Other signs are partially visible in the background, including one with red text and another with blue and white patterns.

**FOOD SAFETY
IS IMPORTANT**

Trenutno stanje - tržište jabuka u EU

Pregled

Tržište Evropske Unije

Ko su najveći kupci jabuka u EU?

75 % voća i povrća se prodaje preko maloprodajnih lanaca.

- ✓ Maloprodajni lanci diktiraju nabavku
- ✓ Bezbednost najvažnija
- ✓ Održivost i DOP
- ✓ Voće spremno za konzumaciju
- ✓ Kvalitet se podrazumeva
- ✓ Svi traže prvu klasu
- ✓ Strožiji zahtevi za MDK pesticida
- ✓ Kontrole od sadnje do police

Karakteristike tržišta voća u EU

Promene u lancu snabdevanja

- **Porast značaja maloprodajnih lanaca**
- **Povećanje tražnje za protokolima o bezbednosti hrane/voća**
- **Povećanje tražnje sa održivim i društveno odgovornim poslovanjem**
- **Promenjena uloga izvoznika ka ulozi menadžera lanca snabdevanja**
- **Povećanje tražnje za voćem spremnim za jelo**

Karakteristike tržišta voća u EU

Društveno odgovorno poslovanje

- Briga za životnu sredinu
- Emisija CO₂
- Domaća proizvodnja za domaće potrošače
- Svesnost potrošača o socijalnim prilikama
- Etička trgovina
- Fer trgovina

Ethical Trading Initiative

Respect for workers worldwide

BSCI

Business Social Compliance Initiative

**the sustainable
trade initiative**

TRADE IMPACT FOR GOOD

Zahtevi maloprodajnih lanaca po pitanju ostataka pesticida

Zdravstvena bezbednost voća

- Najznačajnije pitanje – bezbednost
- Novi food safety protokoli
- Globalni zakoni vezani za hranu
- Strožija kontrola MDK
- Supermarketi su strožiji od Evropskih zakona po pitanju dozvoljenih ostataka pesticida u voću

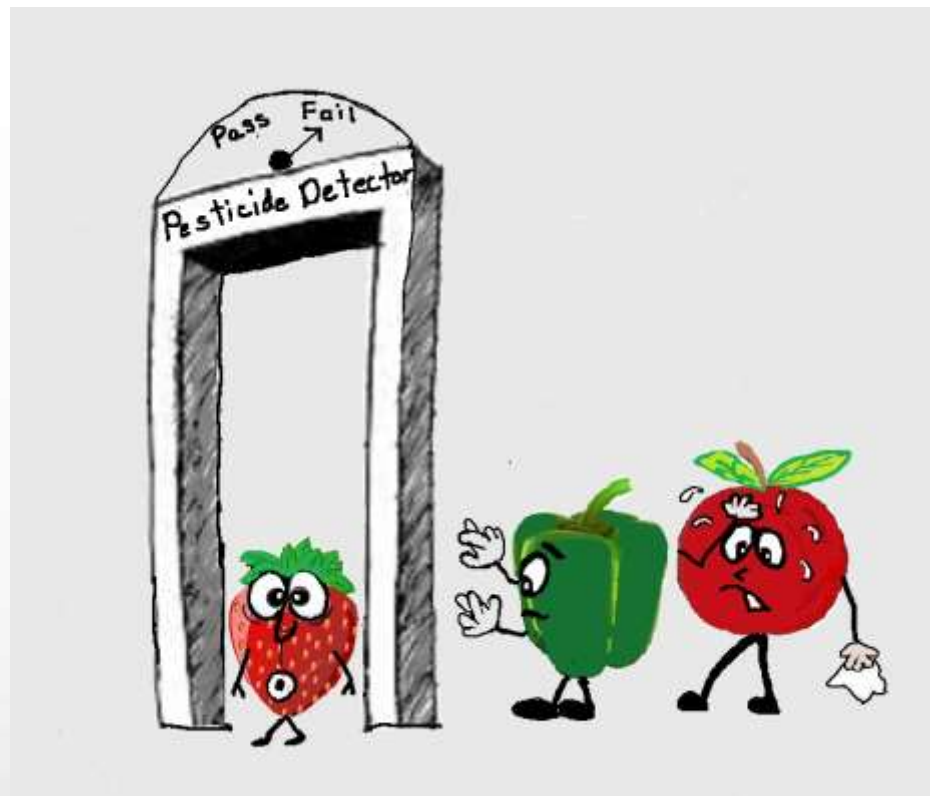
Zahtevi maloprodajnih lanaca po pitanju ostataka pesticida

Strožije MDK

(maksimalno dozvoljene količine
ostataka pesticida)

Uvođenje ARfD

Smanjen broj aktivnih materija
koje mogu da se nađu u
jabukama

Zahtevi maloprodajnih lanaca po pitanju ostataka pesticida

- ADI (prihvatljivi dnevni unos) je procena količine supstance u hrani ili vodi za piće koja se može konzumirati tokom života, a da ne predstavlja značajan rizik po zdravlje (SZO, 1987).
- ARfD (akutna referentna doza) je procena količine supstance u hrani ili vodi za piće koja se može progutati u kratkom vremenskom periodu, obično tokom jednog obroka ili jednog dana, bez značajnog rizika po zdravlje potrošača (JMPR, 2002.).
- I ADI i ARfD su eksterne referentne vrednosti i izražene su na osnovu telesne težine. ARfD je novi koncept u toksikologiji i proceni rizika, i uglavnom se koristi za procenu zdravstvenih efekata kratkotrajnog izlaganja hemikalijama iz životne sredine.

Zahtevi maloprodajnih lanaca po pitanju ostataka pesticida

< 70% MDK EU/A.S.
< 5 A.S.

= MDK EU

< 70 % MDK EU / A.S.
Zabranjeni proizvodi

< 33% MDK EU/A.S.

< 33% MDK EU/A.S.

< 70% MDK EU/A.S.
< 6 A.S.

Tržište Evropske Unije

Sistem brzog upozorenja za hranu i hranu za životinje (RASFF)

Sistem brzog upozorenja za hranu i hranu za životinje (RASFF) je sistem obaveštavanja kojim upravlja Evropska komisija radi razmene informacija o identifikovanim opasnostima između država članica i obuhvata hranu, materijale u kontaktu sa hranom i hranu za životinje.

Tržište jabuka u Evropskoj Uniji

EU27 VOLUMEN UVOZA – 080810

Total Marketing	Year	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul
2023/2024	65 829	24 124	18 276	23 429	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2022/2023	229 583	28 414	17 383	18 959	18 881	5 522	5 005	4 949	7 074	14 488	24 044	39 160	45 703
2021/2022	312 672	35 737	24 363	23 392	29 263	13 997	5 766	6 707	10 425	14 678	29 623	64 547	54 175
2020/2021	326 946	19 402	25 419	27 792	27 989	9 125	3 892	4 525	6 960	20 192	38 608	70 203	72 840
2019/2020	382 721	21 315	22 235	42 119	36 806	9 583	9 228	7 944	8 935	22 852	47 548	83 342	70 815
2018/2019	360 589	34 765	28 688	26 602	22 163	14 610	3 519	6 293	11 782	27 583	50 638	68 036	65 910
2017/2018	412 445	23 474	20 300	28 530	18 807	9 425	5 956	4 695	8 045	38 767	67 065	92 791	93 791
2016/2017	307 704	16 924	11 642	18 712	21 509	8 057	4 750	5 679	8 424	27 759	44 202	64 886	75 162
2015/2016	326 059	16 106	10 778	21 759	23 783	12 006	8 543	10 380	10 359	34 479	44 982	66 542	66 341
2014/2015	277 934	9 551	4 466	9 484	10 669	10 471	3 000	6 607	10 833	35 111	43 549	66 919	66 466
2013/2014	425 005	20 814	15 068	29 567	28 876	10 004	7 881	11 028	19 387	62 327	74 337	77 070	68 568
2012/2013	424 654	15 461	7 767	7 777	8 616	5 011	4 246	4 532	17 006	66 746	92 775	94 042	100 594
2011/2012	376 083	8 529	13 007	31 943	20 958	4 740	3 117	4 816	19 746	53 856	72 916	78 893	63 562
2010/2011	456 609	20 013	7 091	20 374	28 203	4 735	2 774	3 478	24 775	76 556	100 108	103 159	65 346

Pregled izvoza jabuka iz SRB u EU

3,36 %

avgust 2022/jul 2023	kg	Eur	cena / kg
Rumunija	495.289,00	191.989,25	0,39
Bugarska	450.189,00	134.572,75	0,30
Nemačka	15.268,00	9.551,00	0,63
Francuska	100.369,00	81.130,00	0,81
Hrvatska	634.887,00	329.821,63	0,52
Mađarska	1.556.138,00	304.691,95	0,20
Holandija	241.896,00	198.842,00	0,82
Slovenija	576.944,00	346.726,38	0,60
Slovačka	426.770,00	343.202,00	0,80
Češka	52.884,00	34.898,00	0,66
Švedska	221.680,00	141.405,00	0,64
Grčka	425.178,00	349.256,76	0,82
Italija	459.888,00	232.816,00	0,51
Norveška	20.592,00	15.856,00	0,77
Danska	35.428,00	25.416,00	0,72
Belgija	20.597,00	14.401,00	0,70
Španija	1.410.650,00	1.158.082,29	0,82
Portugal	579.567,00	464.264,86	0,80
UKUPNO:	7.734.214,00	4.376.922,87	

Održivost proizvodnje i izvoza jabuka u EU

Zdravstvena bezbednost jabuka – najvažniji faktor za izvoz

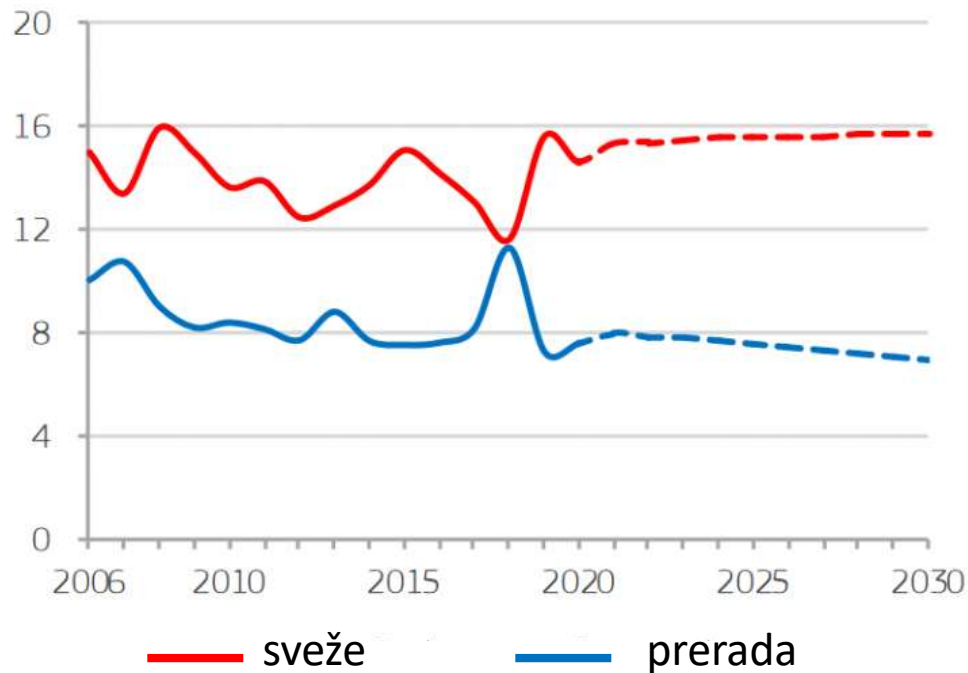
Da li bi prodaja jabuka na tržište EU zemalja bila uspešna:

- primena integralne zaštite bilja
- proizvodnja bez rezidua
- upotreba originalnih SZB
- upotrebe bioloških SZB
- poštovanja karence

Tržište Evropske Unije

Potrošnja jabuka u zemljama EU (kg po glavi stanovnika - godišnje)

Tržište jabuka Evropske Unije

Ko je odgovoran za bezbednost proizvedenih jabuka prema zakonima EU, u slučaju uvoza?

Onaj ko stavlja jabuke na tržište u bilo kojoj zemlji EU, odgovara za zdravstvenu bezbednost!

Uvoznik jabuka u EU

Proizvođač jabuka u SRB

HVALA NA PAŽNJI!

